

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Égész évre 12 korona, félévre 6 korona. Negyed
évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölün

Stockholm.

A háború térképét rajzolt minden agyvelőbe, amelybe azelőtt nem igen ragadtak bele térképek folyamiakcsaringói és hegységérgei. A béke térképét hatallgattuk, sorra voksoltuk Rómát, Hágát, Madridot, Genét és Washingtonot, Róma és Washington azóta beleszédült a háború örületébe, Madrid, Gené és Hága fölött pedig hirtelen fényfelgyulladás egy váratlan csillag: Stockholm, ahol most összeült az Internacionálé.

Nem akarjuk azt mondani hogy Stockholm felé tátsuk ki a szánkat, majd beszerül a béke sültgalambja. De akármilyen történet Stocholmban, egy bizonyos. Az, hogy mikor a diplomaták és katonák nyugati társasága nem tud egyebet csinálni a világháború harmadik esztendejében, mint ráduplázni a nyugati front minden eddigi poklára, akkor odafélén északon a béke és emberiség fényében munkászbunyókra és felszegül szabott képviselői feketekabátok gomblyukába kitétek a béke jelvényét. Míg nyugaton az ágyuk beszélnek, északon a Gondolat nyilatkozik. Míg Arras körül a Dante látomásai elevenednek borzalmas nagyságban, északon a Krisztus szavai keresik modern fogalmazásukat.

Nem tudjak mi fog történni Stockholmban De akármilyen olyan történik, amilyen Európában még nem történt. A háború olyasmint szült, amilyenre e borzasztó anya nem számíthatott véres vajadásában és talán — ne vegye ezt a háború mentéséig — talán azért is volt olyan iszonyú vérfolyása. Ami Stockholmban történik, az a világháborúnak első pozitívuma. Ha van ott valami negatívum, akkor — valljuk belehajtott fejfel — az egy magyar árnyék, egy szürke magyar tény.

Mindenki küldhetett Stockholmba munkás-képviselőt, csak a magyarság nem. Minden parlament dokumentálhatja, hogy padosraiban nemcsak nagy uraknak és mindentájtájú üzleteseknek, a politika nagybérelőinek van helyük, hanem az izzó, eleven mai problémák embereinek, a népszek orvosainak is. Csak a magyar parlamentben nincs. A stockholmi zűzdasztalnál a villamlámpák egy magyar bünye vilá-

gítanak. A mi szocialistáink nem a parlamentből mentek oda. És ez a nagy baj, ez a nagy probléma, nem a koncentráció és nem az „egyéni nézet“ kérdése. És az, ami nekünk Stockholmban fáj: a magyar munkásság parlamenti képviselőtlenség hiánya, mert a béke árnyékában is ami belsőháborunkat kitéjtja világgá.

A fölmentések revíziója.

Zemplénnagya főispáni hivatalához, a polgármesterhez s a kerületi kereskedelmi és iparkamarához megérkezett a napokban a fölmentések revíziójának részletes utasítása, melyet az illetékes ténylezők nyomban tanulmányozás alá vettek.

Hogy miként fog történni a fölmentettek revíziója, arra nézve illetékes helyről a következő érdekes felvilágosítást kaptuk:

A polgármester vizsgálat alá veszi a fölmentés okait s meggyőződése szerint a jelentkezteteket az alábbi négy kategóriába sorozza:

I. Pótlás nélkül nélkülözhető. (Az azt jelenti, hogy a fölmentési ok megszűnt.)

II. Pótlás mellett nélkülözhető. (Az illetőre szükség van ugyan az üzemenél, vállalatnál, vagy intézménynél, de mással pótolható.)

III. Katonai részről adandó pótlással nélkülözhető. (Ahol a polgári hatóság nem tud gondoskodni a munkaesők pótlásáról, ott a katonai hatóság nyújt pótlást a segédszolgátra beosztott s arra alkalmas egyének közül.)

IV. Teljesen nélkülözhetetlen.

Az elbírálás azonban, mondja a részletes utasítás, — nem abból a szempontból történik, hogy az illető fölmentett szükséges-e a vállalatnál, üzemnél, gazdaságban, vagy intézménynél, hanem hogy potolhatatlan-e vagy sem? Az elbírásért az illető ténylező személyes felelősséggel tartozik.

A polgármester az iratokat át teszi a főispánhoz, aki újból revízió alá veszi a fölmentéseket s jogában áll a polgármester véleményét helyben hagyni, vagy azzal ellenkező álláspontot helyezni. Amennyiben a főispán nem tartja okvetlen szükségesnek a fölmentés fenntartását — nyomban előterjesztést tesz a katonai hatóságnak az illető fölmentett aszonnali behívására nézve.

A főispán revíziója után a fölmentések aktái a különböző szakminisztériumba kerülnek, ahol újabb bírálat alá veszik azokat s átteszik

végleges döntést végett a honvédelmi minisztériumhoz.

A kereskedelmi és ipari vállalatok alkalmazottait a kereskedelmi és iparkamaránál tartoznak bejelenteni. — A kamara is az imént említett négy kategóriába sorozza a fölmentetteket s közvetlenül a kereskedelmi és pénzügyi minisztériumokba terjeszti fel a kimutatásokat, ahonnan aztán újabb bírálat után átteszik végleges döntést végett a honvédelmi minisztériumba.

Összeírják a ruhakészletemet.

Két fehér mellény meg egy frakknadrág.

Okosan teszik. Ha már a kilincsemet, a szoptatócs díkjánkat, a rezes orromat, a korpás fejemet és egyéb végtagsajmait összeírták a különböző központok részére, miért nem írják össze a ruhakészletemet is? Az illetékes helyen már készült a rendelkezés, hogy a férfiak ruhakészletét lajstromozzák. hogy ennek alapján szabályozzák majd a ruhakészletük megvásárlását és eldöntsék azt az igazán fontos kérdést, hogy van-e jogom egy szürke tavaszi öltözetet szerezni a menyasszonyom megpuhítására, vagy a feleségem rokonzenvét megnyerhetem-e egy új esikós nadrág felhuzására, avagy meg öcska ruháiban, mert a mostani viszonyok szerint nekem több nem jár.

Eddig is úgy volt, hogy mi, férfiak, naponta szörnyen divatoztunk. Különböző formájú látköket és serpenyöket, lábasokat, madárfészeket és szalmából font vödöröket raktunk a fejünkre, hogy a melléje dugott tollakkal és tükkal valamiképpen hasonlíthassunk a csatába induló indián főnök urakhoz. Naponta tárgyaltunk a szabónkkal a divatról és pukkadtunk, amikor az ismerősünket új kosztümben pillantottuk meg és becsületsértés-s ólázásokat fűztünk a legjobb barátunk cobolygalléjához. Bolondjai voltunk a ruhakészletünk és naponként végszámra vásároltuk a szövetet, a selymet, a bársonyt, a textilárakat és a lakásunkon olyan fölhalmozást csináltunk ebből az árukról, hogy minden sziszzenés nélkül kiállhatok volna a fölalkasztást.

Eltök csak azzal a ruhakészlettel és legyen már egyszer rend ezen a téren. Irjuk össze hirtelenében az én ruhakészletemet.

Itt van mindjárt a nadrág. Két szára van. Minek ez? Ilyen háborús körülmények között elég volna az egyszerű nadrág is. Ebből lehetne kétöltöt csinálni. Abáz ez nem is nadrág, hanem erkeje. Amióta nagy-

atým kihalt belőle rettentően megbecsültem: minden nap viseltem. Ma lehetne, egyszerűen viselnem, de es nem szokás. Tulajdonképpen nem is egy nadrág, hanem kettő. Színe pirosas, ami feketébe megy, némi liláárnyalattal és pávatollszerű tarkázzal, ami a régi szakkértők véleménye szerint az ösidők patinája rajta.

Nagyszerű nadrág ez, mondhatnám, fényes nadrág. Kifordítva is viselhető, mert a visszája sárgászöldbe megy piros pettyekkel, sebracsikkal és (grisz-tarkázatu kigyópikelyekkel, amibe az idő vasfoga nem tud vagy nem mer beleharapni. Dóltig a színét viseltem, ebéd után a visszáját húzom fel. Már én ilyen divatbolond vagyok. A ruhakészlet okosan teszi majd, ha a színét vagy visszáját elrekvirálja tőlem, vagy a megtagadja az új nadrágviselési engedély kiszolgáltatását és arra kötelez, hogy nagyatyám példáját követvén, holtig lakjam benne.

Itt van továbbá a kabátom is, amely különböző évszakok szerint változtatja a minőségét. Nyáron nyári kabát, télen téli kabát. A melléhez és a nadrághoz semmi közér: egészen más oldalági rokonoktól örököltem és hogy nagyon szeretem, azt bizonyítja az is, hogy már háromszor fordítottam ki. Nem hiszem, hogy kabátjegyget kapnék. Különbösen is már nagyon sok jegy van ezen a kabátom. A herköpáternek sem lehet kibezniezni, mert annyi benzine a gyárosnak nincs. Különbösen is olyan beuzin szaga van már, mintha automobil volna. Pedig egy szikrárt sem automobil, inkább kabát, mert egy kerese sincs, de két ujjá határozottan van.

Van még egy nadrágtartóm is, de már bajuszköttöt csináltattam belőle, mert összegurott benne a gummy és az akasztói elnyittek. A kalapom is megjárja: még elközöngögethet vele az ember, amióta a szélét megfolyoztam.

A ruhakészlettel kézzel is viselhető. Jogy nekem nem jár. A szabóval szóba sem állok. Engem hiába szólogat, fenyeget, nekem egy krajeárnyi ruhajegyem sincs.

Nyári lakás.

Szólóben, déli oldal keresek nyáron át egy 2 szobából és konyhából álló lakást.

Cim a kiadóhivatalban.

Színházi hét.

A golem. A prágai ghettokorabeli agyagember legendája uralja a művészet és irodalom piacát. Paul Wegener kelti életre és a film-produkciós szférával tudat a nép, megfűrésztelen a lelket a mondák bűvös világában. Mayriok fantasztikok regénye kiadást kiadást ér meg és a máskor könyviszonyban szenvedő olvasó küszönség csak úgy kapkod utána, mert az intelligencia az európai ember fokmérőjének tartja akarmelyes változatban bár, de ismerni a golemet. A kitűnőnek bizonyult golem-lálet felbuzdítja a héber mesék ismert szinrehozóját és ha tömve a mosi, hogy a könyv elvére támaszkodva, szinpadra viszi a legendát. Így születtek meg a golem dalmai, megapékelve az ismert és ismeretlen oszadassép héber melódiákkal. A golem kaszarábba válik és a szinpadok vadászos verseny fejtenek ki a szinrehozásával.

A golem bemutatója a legteljesebb anyagi és erkölcsi sikerrel járt nálunk. Mindenekelőtt különös dícséret és elismerés illeti meg a drab rendezőjét, Gulyás Menyhértet, akinek közismert rendezői tehetsége esuttal nagyszerű dolgokat produkált, teljes elismerés illeti Andor Zsigmond karnagyot az operett pontos betanításáért és a zenekar, kar precíz vezetéséért.

Miriam szerepét Koronkay Rózi játszotta. Nagyon szépen énekelte, tökéletes hatással a nehéz kórártur partit. Eszter szakác né szerepében Vida Ilus hódította meg a közönséget és szaporította rajongóinak tömegét. A vérbeli zabrett minden bája, vidámsága pompásan érvényesült az előadáson, kitűnően énekelte és az ujhelyiek kedvenceinek esudas táncocait nagyon sokszor kellett megismételnie. A cím szerepét, a film golemjének tökéletességével játszotta meg Majtényi László. Ez a sokoldalú színész es estén is öregbítette eddigi, prózai darabokban elért sikereit. Masakja kitűnő volt, mozdulatai az intenciós-hoz híven darabosak és a drámai kitérészeket hatalmas erővel jutatta érvényre. Falussy István a rabbi szerepében keltett általános elismerést jellegzetes alakításával, közismert rokonsejves játékaival, gyönyörű művészi énekével. Dávid minden szerepében nagyon tetszett Váradi Izid. Vida Ilussal olyan táncocokot produkáltak, amelyhez foghatót szinpadunkon még nem láttunk. D. R. humoru játéka, szépen előadott énekszámok sok tapsot aráltak. Jo. ohim alakítója, Takács Antal szintén méltó volt partnereikhez, míg Simion kis szerepében Gulyás Menyhért érdemi ki dícséretilek finom alakításáért tululástól mentes dacens játékaért. Pesti Kálmán mint Ticho Brahe közvetlenségével, és stílusosságával tűnt ki.

A golem kitűnő előadásával egy vég nélküli sault ház szerkesztés kezdődött meg.

Színházi iroda heti jelentése a heti másorról. Az eddigi sikeres estek után aszerdán közönségünk a „Drótost” örökzép melódiáiban gyönyörködhetik. Lehár világhírű operettjének főszerepét, Pifferkorut Gulyás főrendező játsza, mely esmerten legjobb alakítás. Főszereplők Vida,

Koronkay, Pesti, Falussy, Takács. Csütörtökre és pénteken a Magyar Színház nagyszerű vigjáték-udonssága, „Bernát bácsi” kerül szinre. Főszereplők Hevessy, Császár, Majtényi és Gulyás. Szombaton van „Drótost” második előadása. Vasárnap délután „Vagy ő, vagy senki” operette kerül szinre; este pedig „A golem” zsidó daljáték kerül szinre ez évadban negyedszer.

HIREK.

— **Katonai kitüntetés.** Öfelsége megparancsolta, hogy az ellenség előtt tanusított vizgő magatartása és kitűnő szolgálatai elismeréséül Winkler Szilárd 10. honvédgyalozezredbeli vezérkarhoz beosztott századosnak legfelsőbb dícsérő elismerése a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék.

— **Érettségi biztosok.** A vallás és közoktatásügyi miniszter az 1917. évi érettségi vizsgálatok vezetésére miniszteri biztosi minőségben kiküldte a sátoraljnyhelyi községi felsőkereskedelmi iskolához dr. Szabó Sándor sárospataki jogakadémiai rendes tanárt, a homonnai állami felsőkereskedelmi iskolához Cseh Elek intézeti igazgatót.

— **Halálozás.** Kutka István homonnai esperes életének 59. évében hosszas betegeskedés után Homonnán elhunyt. Halálát kiterjdt rokonság gyászolja.

— **Kéménytűz** volt hétfőn délelőtt Alexander Vilmos Jókai utcai házában. A gyorsan kivonult tűzoltóság elejét vette a véznek, amely az utóat a retentő szobában fenyegette. A tűzhöz kivonult — ezuttal első ízben — a katonai rendőrség 16 tagu készütsége egy altiszt vezetésével. Idejében érkeztek és tapintatosan látták el a rendőri felügyeletet.

— **Koronázási sorleg.** A világháboru legörvendesebb, legszebb magyar eseményének a budavári koronázásnak méltó emlékeztetőre **koronázási sorleg** hoz forgalomba a honvédelmi miniszterium Hadseregélyző Hivatala. A sorleg kétféle nagyságban, megkapó művészi egyszerűséggel készült és bizonyára sehol sem fog hiányozni magyar családok és társaságok pohárszekerényéről, hogy a nagy nap évfordulóján az ifju cőra küszönség. A sorlegek ára 24, illetve 30 korona, az egész haszon az eséleti hősök özvegyei és árvaí javára jut. Kaphatók Budapest előkelő műkereskedéseiben, ugyszintén a vidéken. Megrendelhetők közvetlenül a hivatalnál is.

— **Tejelőzítés.** A Közvetelmzési Hivatala esőke most leiratot küldött az összes törvényhatóságokhoz, a melyben kimutatásokat kér a környék tejtermelésére vonatkozólag. Valószínű tehát, hogy még a nyári hónapokban napvilágot lát a tejszükséglet országos szabályozásáról szóló rendelet, amely a tejtermékek egyenlő elosztását teszi lehetővé.

— **A Svéd Vöröskereszt-Egylet** egy kiküldöttjétől szerzett értesülés szerint az orosz cenzurabizottságnál minden képzeltet felülmuló mennyiségben hevernek a közönség által az Oroszországban hadifogságban lévő katonai egyéneknek küldött levelezések megtekintésére felhívó levelezéseknél is sokkal fontosabb, mint az orosz cenzura kevés magyar cenzor felett rendelkezés és tapasztalat szerint a magyar levelezéseknek csak igen csekély része jut el rendeltetési helyére. A felek a levelezéshez főleg a német, francia vagy angol nyelvet használják.

egyáltalán sohasem várható. Ennek a torlódásnak oka főleg az hogy a közönség az Oroszországban lévő hadifoglyokkal tulságos sokszor es sokat levelez. A levelezéseknek a címzethez való eljutása csak ugy mozdítható elő, hogy a felek az Oroszországban hadifogságban lévő hozzátartasóinak legfeljebb csak a legszükségesebb dolgokról levelezőlapokon röviden írjanak. A hadifoglyokra is sokkal előnyösebb, ha a kéthetenként írt rövid közleményt biztosan megkapják, mint hogy ha a sürűn írt levelezéseket egyáltalán nem kapják meg. A felek a levelezéséknél a magyar nyelvet lehetőleg mellőzzék, mert az orosz cenzura kevés magyar cenzor felett rendelkezés és tapasztalat szerint a magyar levelezéseknek csak igen csekély része jut el rendeltetési helyére. A felek a levelezéshez főleg a német, francia vagy angol nyelvet használják.

— **Járjunk fatalpu előben.** A folyton növekedő bírhiány már régebben szükségessé tette, hogy illetékes körök surrogátumokról gondoskodjanak. Mithogy a fatalpu cipők eddig nem bírtak népszérségre vergődni, a kormány most ismét felhívja a hatóságokat, hogy indítsanak propagandát a fatalpal népszerűsítésre tárgyában és ez a tulajja, hogy a társadalom vezető egyénéiségei kezdjék meg a mozgalmat azsal, hogy a jó példával járjanak elől.

Mai távirataink.

Nyugalom a frontokon.

Budapest, ápr. 23.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti: Egyik harctéren sem történt jelentős esemény.

HÖFER altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Súlyosan visszavert angol és francia támadások.

Berlin, ápr. 23.

A német nagyvezérkar jelenti: Nyugati hadszíntér:

Ruprecht trónörökös hadsereportja: A tüzérségi harc Loos és Arras-Grambrai vasut mellett tegnap is tartott. Lenstől északnyugatra angol rohamcsapatok 500 méter szélességben benyomultak legelől levő árkunkba, ezeket ellentámadásunkkal visszavertük, a tüzelés az éjszakán át is erős maradt, ma reggel pergőtűz után széles arcvonalon megkezdődtek a gyalogsági harcok.

A német trónörökös hadsereportja: Délelőtt csak Soisonstól északkeletre fokozódott a tüzérvékenység délutántól kezdve az Aisne mentén és a Champagneban a tüzérségek ismét növekvő heveséggel támadtak egymásra. Chemin des Dames hegyháton kézigránat harcok zajlottak le. Wille Auboistól északnyugatra a franciának egy erős támadása

nylvos veszteségükkel összeomlott. Prosnés és a Stüppe mélyedés közt történt előretörések az ellenségre néve semmiféle előnyvel nem jártak. Monthauton Moravillerstől délnyugatra a franciák állásába benyomulásunk alkalmával St. Marie a Pytól délre több, mint 50 foglyot ejtettünk.

Albert württembergi herceg hadsereportja: Nincs ujság. Repülők lövészeikkel négy ellenséges kötött léggömböt felgyújtottak és légi harcokban 11 repülőgépet szedtek le. Richtohien báró százados 46-szor, Wolff hadnagy huszadszor maradt győztes. Richtohien báró vadász-különítménye tegnapig 100 ellenséges repülőgépet lőtt le.

LUENDORF,
első főszállásmeister.

Nyári idényre gondozás végett moly ellen!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy mindenféle téli ruhát és szőrméart nyaralásra, egyszersmind kijavításra, esetleg átalakításra elfogadok.

Nagy sulyt fektetek gondos és tiszta kezelésre. Ajánlom műhelyemet mindenemű szőrméart kezelésére.

Tisztelettel

Zsihovics Bertalan,
szűcsmeister
Rákóczy-utca 36. sz.

A földmivélesügyi miniszterium által körlevélben „Raffia” helyett ajánlott

szőlőkötözőfonal

100%-os natron celluloseből, alismerten megbízható minőségben, bármily mennyiségben legutányosabban megrendelhető

Salgó és László cégnél

Budapest, V., Nádor utca 20.

Mechanikai szövőde. Zsák-, ponyva- és impregnálógyár.

Gyár Übúdán. Telefon: 160-82. és 163-16. SÜRÖNYCZIM: MAXALBO BUDAPEST.

Pneumatika-Ballinit

a legtokéletesebb

gummipótló abroncs

a miniszteriumok, a szék. fív. államrendőrség, a m. kir. postajárművek, a keszkesfővárosi gáz- és elektroművek, a városi villanyos vasutak, az osztr. államvasutak, nagyobb gyárak, vállalatok, gőzmozgalmok, magánosok stb. stb., több mint 250 autón felszerelve és leg több eredményel használatban.

Prospektussal és árajánlattal díjmentesen szolgá!

Pneumatika-Ballinit

autó-abroncsgyár

Budapest, VIII., Óriás-u. 10.

Kérelleti képviselőket kerestünk.